

[Aksel Larsen.]

Endelig vil jeg henstille til Overvejelse — og jeg ved, at den Reform kan i hvert Fald gennemføres, selv om der er levnet os saa kort en Frist —, at man indfører et Vederlag, en Erstatning for Arbejdstab for tilforordnede Vælgere. Det er en uhyre vanskelig Sag for mange af de tilforordnede Vælgere; det er et borgerligt Ombud, de er nødt til at tage, og mange af dem har ikke Raad til at miste en Dagløn. Man forsøger at komme uden om Vanskeligheden ved i videst muligt Omfang til tilforordnede Vælgere at udpege Folk, som er ansat i Stats- og Kommune-tjenesten eller paa anden Maade har Erhverv, hvor de ikke mister en Dagløn. Men der er noget skævt i, at de tilforordnede Vælgere ikke udgør et ligeligt Ud-snit af Befolkningen socialt set, og derfor synes jeg, man burde enes om, at de tilforordnede Vælgere, der mister Arbejds-løn, i hvert Fald bør faa dette Tab godtgjort. Jeg ser i Aviserne, at den højtærede Justitsminister meget prisværdigt, og jeg takker ham paa Forhaand derfor, forbereder et Forslag — som han vel desværre ikke naar at faa gennemført, inden han ikke er Justitsminister mere, men saa kan den senere Justitsminister bygge paa hans Forarbejde — om, at Vederlaget for Nævninger og Doms-mænd skal sættes op, og dette Forslag motiveres med, at Lønninger og Leveomkostninger er steget, siden Vederlaget blev fastsat. Ja, men det, der gør et saadant Forslag berettiget, gør det ogsaa berettiget, at man yder et Vederlag, en Godtgørelse for Tab af Arbejds-løn til tilforordnede Vælgere, og jeg henstiller, at dette Spørgsmaal bliver overvejet i det Udvalg, som jeg regner med bliver nedsat, og som forhaabentlig kan tilendebringe sit Arbejde saa betids, at de Valglovsændringer, vi skal have, og som er praktisk gennemførlige og sagligt rimelige, bliver gennemført, inden Regeringen engang i Aften eller i Nat har faaet sit Mistillids-votum.

Med disse Bemærkninger, med disse Anbefalinger og Forbehold tilsiger jeg mit Partis velvillige Medvirken til hurtig Fremme af det her fremsatte Lovforslag.

Bertel Dahlgaard: Det er højst ejendommeligt, at dette Valglovsændringsforslag er fremsat netop paa dette Tidspunkt. Det højtærede Ministerium har nu siddet i 2 Aar, uden at man hidtil har haft den Tanke at ændre Valgloven. Det foreliggende Forslag er da ogsaa saa ganske aabenbart et Hastværksarbejde. Det ser man f. Eks. deraf, at der ikke i Bemærkningerne medfølger

Beregninger, der viser de eventuelle Følger af de foreslaaede Ændringer. Saadanne Beregninger kan foretages ud fra forskellige Forudsætninger. Det kunde f. Eks. vises, hvorledes Virkningerne af Forslaget vilde have været, hvis de foreslaaede Ændringer havde været gældende ved Valget i 1945. Det er ret enestaaende, at der fra det høje Indenrigsministeriets Side fremkommer et saadant Lovforslag, idet der hverken i Ministeriets Bemærkninger eller i den højtærede Ministers Fremsættelsestale er blot Antydning af Redegørelse for, hvilke valgmæssige Forskydninger af forskellig Art der vilde fremkomme, dersom Lovforslaget blev vedtaget. Det er ikke i Overensstemmelse med Indenrigsministeriets Traditioner. Der burde ogsaa enten i Bemærkningerne eller i Ministerens Fremsættelsestale være gjort opmærksom paa, hvilke indgribende Forstyrrelser Lovforslagets Vedtagelse vilde medføre, hvis det gennemføres umiddelbart forud for et Valg. Det er klart, at hvis Hovedstaden gøres til en samlet Storkreds med 18 Opstillingskredse, vil dette medføre en anden Fordeling af Mandaterne inden for de forskellige Partier, og da Partierne i høj Grad foretager Opstillingerne under Hensyn til den sandsynlige Fordeling under den hidtil bestaaende Ordning med 3 Storkredse, vil en Omordning som den foreslaaede medføre, at Partierne nødes til at tage Spørgsmaalet om Kandidatopstillinger op til fornyet Beslutning under Hensyn til de nye Forudsætninger, der kan komme til at gælde efter den nye Lov. Noget saadant kan man selvfølgelig ikke gøre, hvis man staar umiddelbart forud for et Valg.

Men hertil kommer en anden Side af Sagen, som er endnu alvorligere. Hvis man gør Hovedstaden til een Storkreds med i alt 600 000 Vælgere, da vil det her, hvor der ikke er den samme nære Tilknytning mellem Rigsdagskandidaten og den enkelte Opstillingskreds's Vælgere, medføre, at Stemmeafgivningen koncentrerer sig i overordentlig Grad om visse Personer, der i særlig Grad er kendte. Ser vi paa Valget i 1946, er der overvejende Sandsynlighed for, set paa Baggrund af dette Valgs Resultater, at f. Eks. inden for det konservative Parti Halfdan Hendriksen vilde have faaet omkring 50 000 Stemmer, og det ærede Medlem Hr. Christmas Møller vilde have faaet ca. 35 000, hvis det skulde udregnes efter den her foreslaaede Fremgangsmaade. Det vil sige, at det i langt højere Grad end nu vilde komme til at bero paa Tilfældigheder, hvorledes de øvrige Stemmer var faldet paa de øvrige 16 Kandidater. Derfor er der ikke Tvivl om — og her kom-